

НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ БІОРЕСУРСІВ І
ПРИРОДОКОРИСТУВАННЯ УКРАЇНИ

Кафедра економічної теорії

«ЗАТВЕРДЖУЮ»
Декан факультету аграрного менеджменту
А.Д. Остапчук
“_____” _____ 2021 р.

«СХВАЛЕНО»
на засіданні кафедри економічної теорії
Протокол № 17 від 21.05.2021 р.
Завідувач кафедри
М.П. Талавира

«РОЗГЛЯНУТО»
Гарант ОП «Менеджмент»
В.В. Луцяк

РОБОЧА ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

ЕКОНОМІКС: МАКРОЕКОНОМІКА

Спеціальність	073 Менеджмент
Освітня програма	«Менеджмент»
Факультет	аграрного менеджменту
Розробник	доцент кафедри економічної теорії, к.е.н., доцент Гуца І.О.

Київ – 2021 р.

1. Опис навчальної дисципліни ЕКОНОМІКС: МАКРОЕКОНОМІКА

Галузь знань, напрям підготовки, спеціальність, освітньо-кваліфікаційний рівень	
Освітній ступінь	<i>бакалавр</i>
Спеціальність	<i>073 Менеджмент</i>
Освітня програма	<i>Менеджмент</i>
Характеристика навчальної дисципліни	
Вид	<i>Обов'язкова</i>
Загальна кількість годин	<i>180</i>
Кількість кредитів ECTS	<i>6</i>
Кількість змістових модулів	<i>2</i>
Форма контролю	<i>Екзамен</i>
Показники навчальної дисципліни для денної та заочної форм навчання	
	<i>денна форма навчання</i>
Рік підготовки	<i>1</i>
Семестр	<i>2</i>
Лекційні заняття	<i>45 год.</i>
Практичні, семінарські заняття	<i>45 год.</i>
Лабораторні заняття	<i>-</i>
Самостійна робота	<i>90 год.</i>
Кількість тижневих аудиторних годин для денної форми навчання	<i>6 год.</i>

2. Мета та завдання навчальної дисципліни

Метою вивчення дисципліни є надання студентам глибоких теоретичних знань з проблем функціонування економіки – важливої сфери життєдіяльності людини, дії об'єктивних економічних законів, ознайомлення з методами і умовами ефективного господарювання і цілісне систематичне уявлення про макроекономічну теорію і політику.

Логіка і структура курсу “Макроекономіка” дозволить студентам засвоїти необхідний обсяг знань, що дає можливість досягти високого рівня професійної та економічної компетентності майбутніх фахівців.

Завдання. Основними завданнями курсу є вивчення таких проблем, як:

- методи вимірювання динаміки рівнів національного виробництва;
- умови формування і наслідки порушення макроекономічної рівноваги;
- вплив інфляції на безробіття та економічний розвиток;
- методи державного бюджетно-податкового регулювання;
- інструменти державної грошово-кредитної політики;
- оволодіння універсальним інструментарієм прийняття раціональних господарських рішень;
- пізнання закономірностей функціонування мікросистем (індивідів, домашніх господарств, підприємств, організацій) у різних ринкових ситуаціях.
- розкриття особливостей функціонування ринків факторів виробництва та утворення цін на послуги праці, капіталу, природних ресурсів відповідно до типу ринкової структури.

У результаті вивчення навчальної дисципліни студент повинен:

знати: загальні закономірності функціонування національної економіки як макроекономічної системи; механізми досягнення рівноваги на загальнонаціональному товарному ринку, ринку праці, ринку грошей, формування загальної рівноваги в національній економіці та причини й фактори, які порушують цю рівновагу; економічні функції держави та основні інструменти фіскального і грошово-кредитного регулювання; взаємозв'язки внутрішньо економічних та міжнародних процесів, інструменти державного регулювання зовнішньоекономічної діяльності; соціальні проблеми функціонування національної економіки та способи надання громадянам соціальних гарантій.

вміти: застосовувати загальноекономічні закономірності для аналізу проблем динаміки та збалансованості національної економіки; дослідити причини порушення основних

макроекономічних пропорцій та прогнозувати динаміку макроекономічних показників; розрахувати на основі загальнодоступних статистичних даних показники інфляції, зайнятості, безробіття, базові показники системи національних рахунків та дати пояснення їх динаміки; оцінювати вплив макросередовища на функціонування господарюючих суб'єктів та приймати економічно обґрунтовані рішення, які б враховували цей вплив.

Набуття компетентностей:

інтегральна компетентність:

Здатність розв'язувати складні спеціалізовані задачі та практичні проблеми, які характеризуються комплексністю і невизначеністю умов, у сфері менеджменту або у процесі навчання, що передбачає застосування теорій та методів соціальних та поведінкових наук.

загальні компетентності (ЗК):

ЗК 3 Здатність до абстрактного мислення, аналізу, синтезу.

ЗК 9. Здатність вчитися і оволодівати сучасними знаннями.

ЗК 10. Здатність до проведення досліджень на відповідному рівні.

ЗК 14. Здатність працювати у міжнародному контексті.

фахові (спеціальні) компетентності (СК):

СК 2. Здатність аналізувати результати діяльності організації, зіставляти їх з факторами впливу зовнішнього та внутрішнього середовища.

СК 4. Вміння визначати функціональні області організації та зв'язки між ними.

програмні результати навчання (ПРН):

ПРН 32. Досліджувати середовище підприємницької діяльності та розуміти процес здійснення та регулювання бізнесу.

3. ПРОГРАМА ТА СТРУКТУРА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ ЕКОНОМІКС: МАКРОЕКОНОМІКА

ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ ЕКОНОМІКС: МАКРОЕКОНОМІКА ЗМІСТОВИЙ МОДУЛЬ 1.

ОСНОВИ МАКРОЕКОНОМІЧНОЇ НАУКИ ТА ОСНОВНІ ПОКАЗНИКИ ДЕРЖАВИ

Тема 1. Макроекономіка як наука

Макроекономіка - розділ економічної теорії. Економічна система як об'єкт макроекономічного аналізу. Макроекономічні суб'єкти та їх взаємодія. Основні макроекономічні проблеми й суперечності. Предмет макроекономіки. Функції макроекономіки. Методологія макроекономіки. Аналіз сукупних економічних тенденцій. Агреговані показники і функціональні взаємозв'язки між ними. Методи й принципи макроекономічних досліджень. Економічне моделювання. Екзогенні та ендегенні змінні макроекономічних моделей. Статичні й динамічні моделі. Ex post - аналіз в порівнянні з ex ante - аналізом. Мета та завдання макроекономіки. Макроекономічний аналіз як інструмент пізнання. Позитивний і нормативний аналіз. Теоретичне обґрунтування економічної політики. Макроекономічне прогнозування. Становлення та розвиток макроекономіки. Сучасні макроекономічні теорії: посткейнсіанська макроекономіка, неокласична макроекономіка, монетаризм. Основні макроекономічні проблеми та суперечності економіки України.

Тема 2. Макроекономічні показники та їх вимір

Економічний кругообіг у простій економічній системі. Структура моделі економічного кругообігу. Взаємодія між домогосподарствами і фірмами. Ринок ресурсів та ринок продуктів. Включення державного сектору в кругообіг доходів і продуктів. Роль фінансових посередників в економічному кругообігу. Модель кругообігу із включенням зовнішньоекономічного сектору. Система національних рахунків (СНР) як нормативна база макроекономічного рахівництва. Сутність СНР та її відмінність від системи БНГ (балансу народного господарства). Методологічні принципи побудови системи національних рахунків. Основні категорії системи національних рахунків: додана вартість, інституційні одиниці, сектори, операції, рахунки. Переваги та обмеження СНР. Проблеми впровадження СНР в Україні. Роль макроекономічних показників. Основні макроекономічні показники: національний обсяг виробництва, загальний рівень цін, зайнятість. Валовий національний дохід (ВНД) та валовий внутрішній продукт (ВВП). Методи обчислення ВВП: виробничий, кінцевого використання, розподільчий. Визначення кінцевої і

проміжної продукції, доданої вартості. Подвійний рахунок та його виключення. Динаміка ВВП в Україні. СНР - система взаємопов'язаних показників. Співвідношення між основними показниками системи національних рахунків (СНР). Чистий національний дохід (ЧНД). Чистий внутрішній продукт (ЧВП), Валовий національний наявний дохід (ВННД). Обчислення реальних обсягів: номінальний і реальний ВВП. Темп росту й темп приросту реального ВВП. Індекс цін і дефлятор. Інфлювання та дефлювання ВВП. ВВП та суспільний добробут. Особливості макроекономічних показників. Неринкові операції. Зростання вільного часу. Поліпшення якісних характеристик продукції. ВВП та навколишнє середовище. Тіньова економіка. Методика обчислення обсягів тіньової економіки. Чистий економічний добробут (NEW).

Тема 3. Інфляція та антиінфляційна політика

Інфляція як макроекономічне явище. Розрахунок темпу інфляції. Класифікація інфляції: за критерієм рівня; за формою прояву; за можливістю передбачення та за причинами виникнення. Інфляції попиту на основі моделі AD-AS. Монетарні та немонетарні фактори інфляції попиту. Передчасна й чиста інфляція попиту. Інфляційний розрив. Інфляція витрат (пропозиції) на основі моделі AD-AS. Стагфляція. Причини інфляції витрат. Інфляційна спіраль. Теоретичні підходи до пояснення причин інфляції. Кейнсіанський і класичний погляди на інфляцію. Зарплата, безробіття та інфляція. Крива Філіпса і її сучасна інтерпретація! Монетаристське пояснення причин інфляції. Соціально-економічні наслідки передбачуваної та непередбачуваної інфляції. Інфляційний податок і сеньйораж. Крива Лаффера для інфляційного податку. Інфляція та динаміка реальної процентної ставки. Принцип Фішера. Антиінфляційна політика держави і її роль у стабілізації економіки. Коефіцієнт дезінфляції. Особливості антиінфляційного регулювання в трансформаційних економіках. Інфляційні процеси в Україні: причини, наслідки й засоби стримування.

Тема 4. Модель сукупного попиту та сукупної пропозиції

Сутність сукупного попиту, його відмінність від індивідуального попиту. Сукупний попит та його модель. Структура сукупного попиту. Споживчий попит. Інвестиційний попит. Попит держави. Попит закордону. Цінові фактори, які впливають на сукупний попит: зміна процентної ставки, ефект багатства, обсяг та структура імпорту. Крива сукупного попиту (AD). Нецінові фактори, які впливають на сукупний попит. Зміни в споживчих витратах, інвестиційних витратах, державних витратах та у витратах на чистий експорт. Заплановані й фактичні витрати. Сукупна пропозиція. Короткострокова крива сукупної пропозиції. Зміна цін і реального ВВП на різних ділянках короткострокової кривої сукупної пропозиції. Довгострокова крива сукупної пропозиції. Чинники, які впливають на сукупну пропозицію: цінові фактори - зміна процентної ставки, зміна рівня цін; нецінові фактори - зміна цін на ресурси, продуктивності праці, правових норм. Кейнсіанська крива сукупної пропозиції. Класична крива сукупної пропозиції. Узагальнена крива сукупної пропозиції. Рівновага сукупного попиту та сукупної пропозиції. Рівноважний рівень цін. Рівноважний обсяг виробництва. Три варіанти макроекономічної рівноваги. «Сукупний попит - сукупна пропозиція» як базова модель економічної рівноваги. Довгострокова й короткострокова рівновага. Порушення рівноваги сукупного попиту та сукупної пропозиції. Механізм відновлення рівноваги. Мультиплікатор у моделі AD-AS. Парадокс ощадливості. Сучасні теорії сукупної пропозиції.

Тема 5. Класична модель макроекономічної рівноваги

Рівновага економічних систем та механізм її забезпечення. Рівновага ринкової економіки. Передумови й еволюція розвитку класичної моделі макроекономічної рівноваги. Класична модель макроекономічної рівноваги: взаємодія ринків ресурсів, товарів, грошей та інвестицій. Гіпотези класичної моделі макроекономічної рівноваги. Ринок ресурсів. Праця як головний ресурс класичної макромоделі. Умови рівноваги ринку праці за класичною моделлю. Взаємозв'язок графіка рівноваги ринку праці з виробничою функцією. Визначення рівноважного обсягу виробництва. Ринок грошей та його рівновага. Графік рівноваги ринку грошей за класичною моделлю. Ринок товарів. Умови та графік рівноваги ринку товарів за класичною моделлю. Ринок заощаджень. Вплив процентної ставки на ринок заощаджень. Графік рівноваги ринку заощаджень. Загальна рівновага класичної макромоделі: система взаємопов'язаних графіків.

Тема 6. Кейнсіанська модель макроекономічної рівноваги

Основні положення кейнсіанської моделі, її передумови. Проблеми економічного розвитку пов'язані з недостатністю ефективного попиту за Дж. М. Кейнсом. Гранична схильність до споживання. Гранична схильність до заощадження. Функція сукупного попиту. Мультиплікатор автономних витрат. Ефект мультиплікатора. «Кейнсіанський хрест». Рецесійний розрив. Інфляційний розрив. Загальна рівновага кейнсіанської макромоделі: система взаємопов'язаних графіків.

МОДУЛЬ II. НАЦІОНАЛЬНА І СВІТОВА ЕКОНОМІКА

Тема 7. Фіскальна політика держави

Зміст фіскальної політики: цілі та інструменти. Податкові надходження як основне джерело доходів держави. Прямі й непрямі податки та їх роль у наповненні бюджету. Принципи ефективного оподаткування. Державні видатки і їх структура. Поточні та капітальні витрати держави. Дискреційна фіскальна політика. Стимулююча й стримуюча фіскальна політика. Моделі впливу державних витрат та податків на сукупний обсяг виробництва. Мультиплікатор державних витрат і податковий мультиплікатор. Мультиплікатор збалансованого бюджету. Недискреційна (автоматична) фіскальна політика. Прогресивна шкала оподаткування. Соціальні трансферти. Стабілізаційний вплив на економіку автоматичної фіскальної політики в умовах падіння та зростання виробництва. Фіскальна політика з урахуванням пропозиції. Наслідки фіскальної політики на основі моделей «сукупний попит - сукупна пропозиція», «витрати-випуск», «AD-AS». Вплив зниження податків на ВВП згідно з теорією економіки пропозиції. Фіскальна політика й державний бюджет. Концепції збалансування державного бюджету. Вплив фіскальної політики та циклічних коливань на державний бюджет. Бюджетний дефіцит: причини виникнення і економічні наслідки. Державне бюджетне обмеження. Циклічний та структурний дефіцити бюджету. Джерела дефіцитного фінансування. Емісійне й боргове фінансування бюджетного дефіциту. Державний борг та його структура. Економічні наслідки державного боргу. Ефект витіснення державою приватних інвестицій і тягар боргу для майбутніх поколінь. Методи управління державним боргом. Рефінансування. Реструктуризація. Боргові свопи. Списання боргу. Державний борг України та можливості його погашення. Фіскальна політика в Україні: основні напрями й протиріччя.

Тема 8. Монетарна політика

Грошовий ринок. Грошова пропозиція та способи її вимірювання. Грошова маса і грошова база. Коефіцієнт монетизації. Попит на гроші й фактори, що його визначають. Модель попиту на гроші Баумоля-Тобіна (Baumol-Tobin). Механізм функціонування грошового ринку. Центральний (національний) банк як суб'єкт монетарної політики. Операції центрального (національного) банку і грошова база. Інструменти центрального банку: політика облікової ставки, політика банківських резервів, операції на відкритому ринку. Механізм створення грошей банками. Вплив монетарної політики на економіку: політика «дорогих» та «дешевих» грошей. Передавальний (трансмісійний) механізм монетарної політики. Грошовий та депозитний мультиплікатори. Суть монетарної політики. Дискреційна і недискреційна монетарна політика. Стратегії монетарної політики. Таргетування як стратегія монетарної політики. Правила проведення монетарної політики. Проблема ефективності монетарної політики. Наслідки монетарної політики за моделлю IS-LM. Координація монетарної та фіскальної політики у моделі IS-LM. НБУ й монетарна політика в Україні. Заходи щодо стабілізації монетарної системи в трансформаційних економіках. Проблема довіри до грошей і монетарної політики.

Тема 9. Рівновага національного ринку у моделі IS-LM

Ринок товарів та платних послуг. Модель «витрати-випуск» - кейнсіанська модель товарного ринку. Закрита економіка. Сукупні видатки. Заплановані видатки, фактичні видатки. Графік «кейнсіанський хрест». Становлення рівноваги на товарному ринку без державного втручання та з ним. Інфляційний та дефляційний (рецесійний) розриви. Модель «вилучення - ін'єкції». Мультиплікатор видатків. Графік Хікса-Хансена для ринку товарів та платних послуг - крива IS. Фактори, які впливають на переміщення кривої IS. Ринок грошей та цінних паперів. Пропозиція грошей. Попит на гроші. Мотиви попиту на гроші: операційний, спекулятивний, обачливості. Ліквідна пастка. Інвестиційна пастка. Умови рівноваги на ринку грошей та цінних паперів. Графік Хікса-Хансена для ринку грошей та цінних товарів - крива LM. Фактори, які впливають на переміщення кривої LM. Ринок робочої сили. Пропозиція робочої сили. Попит на робочу силу.

Умови рівноваги на ринку робочої сили. Реальна та номінальна заробітна плата. Загальна рівновага на ринках товарів і послуг, грошей та цінних паперів. Модель IS-LM - як аналітичний засіб макроекономічної політики. Аналіз руху по кривих та переміщення кривих в моделі IS-LM. Вплив держави на загальну рівновагу засобами монетарної й фіскальної політики. Застосування моделі IS-LM для аналізу економіки України.

Тема 10. Безробіття та політика зайнятості

Механізм функціонування ринку праці. Чинники, що впливають на співвідношення попиту і пропозиції на ринку праці. Безробіття як відхилення від рівноваги. Рівень зайнятості та рівень безробіття. Види безробіття: фрикційне, структурне й циклічне. Фактичний та природний рівень безробіття і фактори, що його визначають. Розрахунок змін в обсягах ВВП під впливом відхилень безробіття від природного рівня. Кейнсіанське пояснення безробіття. Розрив безробіття як результат неефективного попиту. Неокласичні пояснення причин безробіття. Рекомендації щодо подолання безробіття з точки зору різних теоретичних концепцій. Економічні та соціальні наслідки безробіття. Закон і крива Оукена. Взаємозв'язок безробіття та інфляції. Крива Філіпса. Засоби державного регулювання зайнятості. Політика попиту та політика пропозиції у регулюванні ринку праці: переваги й ефективність. Соціальний захист безробітних. Макроекономічні засади політики зайнятості. Особливості ринку праці та стан безробіття в Україні.

Тема 11. Циклічні коливання та економічне зростання

Макроекономічна нестабільність і нерівномірність економічного розвитку. Економічні (ділові) цикли. Типи циклів. Теорії циклічних коливань. Циклічні коливання та їх види. Класифікація макроекономічних змінних для типового ділового циклу: проциклічні, антициклічні, ациклічні. Макроекономічний аналіз циклічних коливань. Циклічність, інфляція й безробіття як форми прояву макроекономічної нестабільності. Кейнсіанська й неокласична теорія економічних циклів. Застосування моделей AD-AS і IS-LM для аналізу циклічних коливань. Концепція реальних економічних циклів Д. Кюдланла та Е. Прескота. Рівноважний циклічний процес Р. Лукаса. Теорія циклічних коливань М.І. Туган-Барановського. Адаптація економіки до циклічних коливань. Державне антициклічне регулювання. Особливості економічного циклу в Україні. Макроекономічна динаміка. Сутність економічного зростання. Передумови й характерні риси сучасного економічного зростання. Джерела економічного зростання. Методи обчислення джерел економічного зростання. Науково-технічний прогрес. Джерела зростання економіки України. Темпи економічного зростання. Фактори, які стримують економічне зростання. Макроекономічна політика стимулювання економічного зростання. Моделювання економічного зростання. Економічне зростання на основі моделі IS-LM і кривої виробничих можливостей. Модель економічного зростання Харода-Домара. Модель економічного зростання Р. Солоу. Стаціонарний стан. «Золоте» правило нагромадження капіталу. Теорії розвитку: порівняльний аналіз. Економічне зростання та економічний розвиток. Державне регулювання економічного зростання. Показники рівня економічного розвитку. Особливості економічного зростання в Україні.

Тема 12. Макроекономічна політика у відкритій економіці

Механізм зовнішньоекономічної політики. Інструменти зовнішньоторговельної політики. Іноземне інвестування. Порівняльна та абсолютна перевага. Платіжний баланс. Типові компоненти платіжного балансу. Класифікація статей платіжного балансу та їх взаємозв'язок. Платіжний баланс України. Валютний курс. Реальний і номінальний валютні курси. Вплив інфляції на номінальний валютний курс. Види валютних курсів. Попит і пропозиція валюти. Міжнародні системи валютних курсів: Бреттон-Вудська і Ямайська. Зв'язок валютного курсу з платіжним балансом. Розрахунок ВВП у відкритій економіці. Міжнародний потік товарів та капіталів. Вплив зовнішньої торгівлі на ВВП. Вплив чистого експорту на ВВП. Вплив обмінного курсу на чистий експорт. Мультиплікатор зовнішньої торгівлі. Гранична схильність до імпорту. Модель Мандела-Флемінга для відкритої економіки. Модель IS-LM для відкритої економіки при плаваючому валютному курсі. Крива IS. Особливості кривої LM у системі координат дохід - процентна ставка та дохід - обмінний курс. Рівновага моделі IS-LM і вплив на неї грошової, фіскальної та зовнішньоекономічної політики. Модель IS-LM для відкритої економіки при фіксованому валютному курсі. Рівновага моделі IS-LM і вплив на неї грошової, фіскальної та

зовнішньоекономічної політики. Порівняльний аналіз макроекономічної політики при фіксованому й плаваючому обмінних -курсах. Висновки моделі Мандела-Флемінга.

СТРУКТУРА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ ЕКОНОМІКС: МАКРОЕКОНОМІКА для повного терміну денної (заочної) форми навчання

Назви змістовних модулів і тем	Кількість годин								
	Денна форма					Заочна форма			
	тижні	усього	у тому числі			усього	у тому числі		
			л	с	с.р		л	с	с.р
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10
МОДУЛЬ I ОСНОВИ МАКРОЕКОНОМІЧНОЇ НАУКИ ТА ОСНОВНІ ПОКАЗНИКИ ДЕРЖАВИ									
Тема 1. Макроекономіка як наука	1	12	3	3	6		-	-	-
Тема 2. Макроекономічні показники та їх вимір	2	15	4	4	7		-	-	-
Тема 3. Інфляція та антиінфляційна політика	3	16	4	4	8		-	-	-
Тема 4. Модель сукупного попиту та сукупної пропозиції	4,5	16	4	4	8		-	-	-
Тема 5. Класична модель макроекономічної рівноваги	6	16	4	4	8		-	-	-
Тема 6. Кейнсіанська модель макроекономічної рівноваги	7	16	4	4	8				
Разом за змістовним модулем I		91	23	23	45				
МОДУЛЬ II. НАЦІОНАЛЬНА І СВІТОВА ЕКОНОМІКА									
Тема 7. Фіскальна політика держави	8	14	4	4	6				
Тема 8. Монетарна політика	9	15	4	4	7				
Тема 9. Рівновага національного ринку у моделі IS-LM	10,11	16	4	4	8				
Тема 10. Безробіття та політика зайнятості	12,13	16	4	4	8				
Тема 11. Циклічні коливання та економічне зростання	14	16	4	4	8				
Тема 12. Макроекономічна політика у відкритій економіці	15	12	2	2	8				
Разом за змістовним модулем II		89	22	22	45	-	-	-	-
Усього годин		180	45	45	90	-	-	-	-

4. Теми семінарських занять

№з/п	Назва теми	Кількість годин
1	Макроекономіка як наука	3
2	Макроекономічні показники та їх вимір	4
3	Інфляція та антиінфляційна політика	4
4	Модель сукупного попиту та сукупної пропозиції	4
5	Класична модель макроекономічної рівноваги	4
6	Кейнсіанська модель макроекономічної рівноваги	4
7	Фіскальна політика держави	4
8	Монетарна політика	4
9	Рівновага національного ринку у моделі IS-LM	4
10	Безробіття та політика зайнятості	4
11	Циклічні коливання та економічне зростання	4
12	Макроекономічна політика у відкритій економіці	2
	Разом	45

5. Теми практичних занять – не передбачено.

6. Теми лабораторних занять – не передбачено.

7. Контрольні питання, комплекти тестів для визначення рівня засвоєння знань студентів

Контрольні питання до екзамену

1. Предмет макроекономіки та його особливості.
2. Макроекономічні суб'єкти та їх взаємодія.
3. Економічна система як об'єкт макроекономіки.
4. Методи макроекономічного дослідження.
5. Основні макроекономічні показники.
6. Показник ВВП системі національних рахунків.
7. Номінальний та реальний ВВП. Дефлятор
8. Особливості макроекономічних показників
9. Чистий економічний добробут.
10. Сукупний попит та фактори, що його визначають
11. Мультиплікатор автономних витрат.
12. Сукупна пропозиція. Цінові та нецінові фактори, які впливають на сукупну пропозицію.
13. Рівновага сукупного попиту та сукупної пропозиції
14. Суб'єкти, об'єкти та структура національного ринку.
15. Поняття, види та завдання фіскальної політики
16. Бюджетна система. Державний бюджет. Вплив засобів фіскальної політики
17. Стан державного бюджету. Бюджетне обмеження. Концепції балансування державного бюджету.
18. Державний борг та його вплив на соціальну економіку
19. Сутність та основні елементи грошової системи.
20. Структура грошової маси.
21. Депозитний та грошовий мультиплікатори
22. Вплив пропозиції грошей на бюджетне обмеження
23. Грошово-кредитна політика держави.
24. Заходи щодо стабілізації грошово-кредитної політики
25. Циклічність як форма економічного розвитку.
26. Сутність економічного зростання.
27. Економічне зростання, його типи та темпи.
28. Фактори економічного зростання.
29. Моделі економічного зростання.
30. Інфляція: причини, типи та форми проявлення.
31. Інфляція та її наслідки
32. Інфляційний та дефляційний розриви.
33. Інфляційний податок та сеньйораж.
34. Крива Лаффера та інфляційний податок.
35. Соціально-економічні наслідки інфляції.
36. Антиінфляційна політика.
37. Поняття зайнятості та її форми
38. Зайнятість як економічна категорія
39. Ринок праці та його рівновага
40. Природа безробіття, його види та причини виникнення
41. Безробіття: суть, види та наслідки.
42. Соціально-економічні наслідки безробіття
43. Взаємозв'язок інфляції та безробіття
44. Світове господарство і національна економіка.
45. Форми міжнародних економічних відносин.
46. Міжнародна торгівля: роль, обсяг, структура, особливості.
47. Платіжний баланс. Торговий дефіцит.
48. Валютна система. Конвертованість валюти.
49. Міграція робочої сили як провідна форма міжнародних економічних відносин. Причини і основні напрямки міжнародної трудової міграції.
50. Історія розвитку макроекономіки

з дисципліни «ЕКОНОМІКС: МАКРОЕКОНОМІКА»

НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ БІОРЕСУРСІВ І ПРИРОДОКОРИСТУВАННЯ УКРАЇНИ			
ОС «Бакалавр» Спеціальності: 073 Менеджмент	Кафедра Економічної теорії 2021-2022 навч. рік	ЕКЗАМЕНАЦІЙНИЙ БІЛЕТ № 21 з дисципліни Економікс: Макроекономіка	Затверджую Завідувач кафедри
			(підпис) Талавири М.П. 21 травня 2021 р.

Питання 1. Макроекономіка:	
1	пояснює сутність економічних процесів і явищ, що відбуваються в суспільстві
2	є сукупністю суб'єктивних поглядів на те, як має функціонувати економіка
3	досліджує сутність, результати та наслідки діяльності всіх учасників народного господарства
4	досліджує сутність і результати діяльності держави

Питання 2. Об'єктом макроекономічного аналізу є:	
1	економічний закон
2	економічний процес
3	економічна система
4	економічні відносини

Питання 3. Рівень відсоткової ставки (i) визначається як:	
1	витрати, які мають макроекономічні суб'єкти, використовуючи грошові позики в розрахунку на одну позичену грошову одиницю за рік
2	зміни облікової ставки відповідно до кон'юнктурних коливань економіки
3	витрати макроекономічних суб'єктів під час використання інвестиційних ресурсів
4	зміни облікової ставки НБУ

Питання 4. Трансфертні платежі — це:	
1	виплати домашнім господарствам, не зумовлені участю в процесі виробництва
2	частина доходу, яка входить до складу національного доходу
3	виплати від уряду окремим особам
4	частина доходу, яка входить до складу ВВП

Питання 5. Матеріальною основою малих циклів є	
1	потреба оновлення основного капіталу
2	процеси, що відбуваються на грошовому ринку
3	потреба оновлення об'єктів інфраструктури
4	процеси, що відбуваються на ринку праці

Питання 6. Інфліювання ВВП — це коригування номінального ВВП у бік:	
1	зменшення, якщо дефлятор менший за одиницю
2	зменшення, якщо дефлятор більший за одиницю
3	збільшення, якщо дефлятор менший за одиницю
4	збільшення, якщо дефлятор більший за одиницю

Питання 7. Якщо податки на підприємницьку діяльність зростають, то за інших незмінних умов	
1	AD зменшується, а AS залишається без змін
2	AD зростає, а AS зменшується
3	AS зменшується, а AD залишається без змін
4	AD і AS зменшуються

Питання 8. Що показує мультиплікатор автономних витрат:	
1	зростання основного капіталу під впливом індукційованих інвестицій
2	капіталомісткість додаткової одиниці продукції
3	на скільки одиниць зростає національний дохід при збільшенні автономного попиту на одиницю
4	зростання сукупного попиту під дією автономних інвестицій
5	підвищення сукупного попиту під дією індукційованих інвестицій

Питання 9. Заощадження — це:	
1	усе нагромаджене майно домашніх господарств
2	реальні касові залишки всіх суб'єктів ринку
3	цінні папери, які мають домашні господарства

4	частина невитраченого поточного доходу домашніх господарств
---	---

Питання 10. Як називається урядова політика в галузі витрат оподаткування:	
1	монетарна
2	політика розподілу доходів
3	політика, що базується на кількісній теорії грошей
4	фіскальна

Питання 11. Безробітні – це:	
1	особи пенсійного віку, які хочуть і спроможні працювати, але не можуть влаштуватися на роботу
2	працездатні особи, які бажають працювати, шукають роботу, але через відсутність робочих місць не працюють і не отримують доходи
3	працівники, які перебувають у неоплачуваній відпустці невизначений термін внаслідок кризових явищ, що спостерігаються в економіці
4	інваліди працездатного віку, які бажають, але не спроможні працювати

Питання 12. Яке з визначень найповніше розкриває зміст категорії “економічна ефективність”:	
1	економічна ефективність – це виробництво, що має найпотужнішу матеріально-технічну базу
2	економічна ефективність – це досягнення найкращих результатів за відносно менших витрат
3	економічна ефективність – це процес постійного збільшення матеріальних благ
4	економічна ефективність – це досягнутий рівень продуктивності праці в суспільному виробництві

Питання 13. Дефіцит державного бюджету утворюється тоді, коли:	
1	сума податкових надходжень зменшується
2	витрати держави зменшуються
3	зобов'язання держави перевищують її активи
4	доходи держави дорівнюють видаткам

Питання 14. До функцій центрального банку належить:	
1	емісія грошей
2	встановлення облікової ставки відсотка
3	кредитування населення
4	забезпечення стабільності податкової системи

Питання 15. Економічне зростання – це:	
1	якісні зміни у виробництві
2	кількісні зміни у ресурсах
3	кількісні і якісні зміни у ресурсах
4	кількісні і якісні зміни у виробництві, які проявляються у кінцевих результатах

Питання 16. Природне безробіття – це:	
1	циклічне і добровільне
2	циклічне і фрикційне
3	фрикційне і структурне
4	циклічне і структурне

Питання 17. На якій моделі ґрунтується неокейнсіанська модель економічного зростання:	
1	AD-AS
2	взаємодії мультиплікатора й акселератора
3	IS - LM
4	LM

Питання 18. Чистий експорт — це:	
1	різниця між експортом та імпортом країни за рік
2	різниця між ВНД і ВВП
3	чисті факторні доходи з-за кордону
4	різниця між імпортом і експортом країни за рік

Питання 19. Кон'юнктура — це:	
1	послідовний зв'язок між різними точками рівноваги економіки
2	напрямок і міра зміни сукупності макроекономічних показників, які характеризують розвиток економіки країни
3	співвідношення між граничною схильністю до споживання та граничною схильністю до заощадження
4	граничний приріст інвестицій

Питання 20. Згідно із законом Оукена двовідсоткове підвищення фактичного рівня безробіття над його природним рівнем означає, що відставання фактичного обсягу ВВП від реального становить (%):	
---	--

1	4	3	2
2	5	4	понад 5

Питання 21. Розрахувати ВВП за таких умов, млрд. грн.: валовий прибуток корпорацій = 90, амортизація = 40, зарплата найманих працівників = 200, змішаний дохід = 6, субсидії на виробництво та імпорт = 3,2, податки на виробництво та імпорт = 30

1	322,8	3	300,8
2	332,8	4	320,8

Питання 22. Грошовий агрегат M1 = 80 млрд. грн., переказні депозити в національній валюті = 42 млрд. грн., переказні депозити в іноземній валюті = 12 млрд. грн.. Чому дорівнює грошовий агрегат M0?

1	42	3	37
2	38	4	36

Питання 23. Визначити, до якої групи відноситься зазначені суб'єкти економіки:

	А. підприємець
1. Зайняті	Б. випускник вузу, який зареєстрований на біржі праці
2. Безробітні	В. особа, що не має роботи, але активно шукає роботу і готова приступити до неї
3. Особи поза робочою силою	Г. студент денної форми навчання
	Д. жінка у відпустці по догляду за дитиною
	Е. домогосподарка
	Ж. пенсіонер

Питання 24. Встановіть відповідність між економічними категоріями та їхніми визначеннями

1. Рівень інфляції	А. швидкість зміни самої інфляції
2. Темп інфляції	Б. порушення макроекономічної рівноваги, в результаті відбувається зростання загального рівня цін в країні
3. Інфляція	В. показує зміну цін в економіці

Питання 25. Встановіть відповідність між економічними поняттями та їх змістом

1. Крива Філіпса	А. Показує зв'язок між рівнем безробіття та відставанням в обсязі ВВП
2. Ефект Пігу	Б. Показує певну комбінацію рівнів інфляції та безробіття
3. Закон Оукена	В. Описує залежність обсягу податкових надходжень від середньої ставки податку і величини доходу
4. Крива Лафера	Г. При зростанні цін зменшується купівельна спроможність грошей

Питання 26. Встановіть відповідність між економічними категоріями та їхніми визначеннями

1. Сукупний попит	А. загальний обсяг товарів та послуг в економіці, який може бути запропонований фірмами при певному рівні внутрішніх цін
2. Стагфляція	Б. це загальний обсяг вітчизняних товарів і послуг, які готові купити домогосподарства, фірми та уряд країни, а також економічні агенти решти країн світу при певному рівні внутрішніх цін.
3. Сукупна пропозиція	В. ситуації в економіці, коли одночасно відбувається підвищення рівнів інфляції та безробіття на фоні загального спаду виробництва
4. Реальна процентна ставка	Г. ставка, яку позичальник і кредитор очікують на момент укладання угоди

Питання 27. Встановіть відповідність між економічними категоріями та їхніми визначеннями

1. Дефіцит бюджету	А. перевищення структурного дефіциту над фактичним
2. структурний дефіцит	Б. бюджетний дефіцит при діючих податкових ставках і потенційному рівні випуску
3. Циклічний бюджет	В. урядові видатки перевищують надходження
4. Циклічний дефіцит	Г. різниця між фактичним і структурним бюджетами

Питання 28. Назвіть економічну категорію:

_____ – це кількісні та якісні зміни в продуктивних силах, виробничих відносинах, структурі суспільного виробництва та його організаційній системі, що супроводжується збільшенням кінцевого результату.

Питання 29. Дайте відповідь одним словом:

Державний бюджет, у якого видатки перевищують надходження називається _____.

Питання 30. Назвіть економічну категорію:

_____ – соціально-економічне явище, пов'язане з перевищенням пропозиції робочої сили відносно попиту на неї, стан незайнятості частини економічно активного населення.

Задачі

Задача 1.

За даними таблиці розрахуйте такі показники: ВВП, споживання, ЧНП, чисті приватні інвестиції.

Показники	1-й рік	2-й рік
Вартість нового будівництва	7	7
Вартість виготовленого обладнання	14	14
Вартість виготовлених споживчих товарів	154	126
Вартість спожитих товарів	126	154
Амортизація будівель	14	14
Амортизація обладнання	14	14
Запас споживчих товарів на початок року	42	70
Запас споживчих товарів на кінець року	70	42

Задача 2.

За даними таблиці розрахуйте внесок будівельників у створення ВВП. Як уникнути подвійного розрахунку при вимірюванні ВВП? Дайте визначення “доданої вартості” та поясніть способи її обчислення.

Виробництво	Кінцева сума продажу (у.г.о.)	Купівля товарів, необхідних для виробництва (у.г.о.)
Будинку	20 000	
Скла	500	200
Цегли	12 000	4 000
Фарби	420	0
Інше	3 080	4 300

Задача 3.

Яким повинен бути рівноважний обсяг виробництва благ, щоб при автономному споживанні в 30 у.г.о. та граничній схильності до споживання 0,4 попит на автономні інвестиції становив 120 (у.г.о.)?

Задача 4.

За наведеними даними розрахуйте: ВВП (методами доходів та витрат); особистий дохід; дохід кінцевого використання; обсяг чистого експорту.

1.	Експорт	550,5
2.	Дивіденди	90
3.	Амортизація	460,5
4.	Зарплата	2163
5.	Державні закупки товарів та послуг	1865,5
6.	Рента	49,5
7.	Непрямі податки	385,5
8.	Додаткові виплати до зарплати	420
9.	Валові приватні інвестиції	1113,5
10.	Податки та доходи корпорацій	132
11.	Трансфертні платежі	480
12.	Проценти за капітал	301,5
13.	Доход індивідуальних власників	198
14.	Споживчі витрати	2782,5
15.	Імпорт	507

Задача 5.

За наведеними даними (в у.г.о.) розрахуйте макроекономічні показники та занесіть їх у таблицю. Визначить мультиплікатор інвестицій. $C=200+0,75Y$, $I=200$, $E=125$, $Z=25$, $T=200$

Національний дохід	Податки	Доход кінцевого використання	Споживання	Інвестиції	Державні витрати	Чистий експорт	Сукупний попит
1800							
2000							
2200							
2400							
2600							

Задача 6.

У таблиці наведені дані в у.г.о., які характеризують закриту економіку, функціонуючу при сталому рівні цін та відсутності державного втручання. Розрахуйте: граничну схильність до споживання, граничну схильність до заощадження та мультиплікатор інвестицій.

Реальний ЧНП	Споживчі витрати	Заощадження	Планові інвестиції	Сукупні витрати	Відхилення фактичних інвестицій від планових
1300	1290	10	22	1312	-12

1310	1298	12	22	1320	-10
1320	1306	14	22		
1330	1314	16	22		
1340	1322	18	22		
1350	1330	20	22		
1360	1338	22	22		
1370	1346	24	22		
1380	1354	26	22		
1390	1362	28	22	1384	+6
1400	1370	30	22	1392	+8

Задача 7.

Яким повинен бути рівноважний обсяг виробництва благ, щоб при автономному споживанні в 30 у.г.о. та граничній схильності до споживання 0,4 попит на автономні інвестиції становив 120 (у.г.о.)?

Задача 8.

Нехай функція споживання має вигляд: $C=200+0,6Y$; $I=500$. Визначить рівноважний НД та його зміни при зростанні інвестицій на 100 у.г.о.

Задача 9.

Функція заощадження має вигляд $S=-20+0,4Y$; інвестиції дорівнюють 20 у.г.о. Визначить: рівноважне значення НД, мультиплікатор та обсяг заощаджень.

Задача 10.

Поведінка макроекономічних суб'єктів характеризується такими даними:

$C=0,8Y^v+90$; $I=0,255Y+30$; $G=T$; $E=180$; $T(Y)=0,375$; $Z(Y)=0,2$. Визначити рівноважну величину НД.

Задача 11.

За даними таблиці розрахуйте середні та граничні податкові ставки. Яким є податок: прогресивним; пропорційним; регресивним?

Доход	Податок	Середня ставка податку	Гранична податкова ставка
0	0		
50	5		
100	15		
150	30		
200	50		
250	75		

Задача 12.

Економіка країни характеризується такими даними: фактичний доход дорівнює 4000 у.г.о., гранична схильність до споживання дорівнює 0,8; рівноважний доход дорівнює 4200 у.г.о. Як повинні змінитися урядові витрати та величина податкових надходжень для досягнення економікою стану рівноваги за умови, що інші дані стали.

Задача 13.

Економіка країни знаходиться у стані рівноваги за умов, що споживання домашніх господарств визначається функцією $C=100+0,8Y^v$; інвестиції дорівнюють 100; витрати держави на купівлю благ – 200; трансфертні виплати з бюджету – 62,5; ставка прибуткового податку – 0,25. Визначать рівноважний НД та значення мультиплікатора.

Задача 14.

Провідні економісти прогнозують, що через рік економічна ситуація в країні буде характеризуватися такими даними: $C=100+0,7Y$; $I=100$ (у.г.о.); $G=200$ (у.г.о.); $Z(Y)=0,2$. Розрахуйте прогнозований рівень ВВП.

Задача 15.

За даними таблиці визначить величину грошового агрегату M_1 , M_2 , та M_3 .

Показники	В у.г.о.
Невеликі строкові внески	1630
Великі строкові внески	645
Чекові внески	448
Безчекові ощадні внески	300
Готівкові гроші	170

8. Методи навчання

Методами навчання є способи спільної діяльності й спілкування викладача і здобувачів вищої освіти, що забезпечують вироблення позитивної мотивації навчання, оволодіння системою професійних знань, умінь і навичок, формування наукового світогляду, розвиток пізнавальних сил, культури розумової праці майбутніх фахівців.

Під час навчального процесу використовуються наступні методи навчання:

Залежно від джерела знань: словесні (пояснення, бесіда, дискусія, діалог); наочні (демонстрація, ілюстрація); практичні (рішення задач, ділові ігри).

За характером пізнавальної діяльності: пояснювально-наочний проблемний виклад; частково-пошуковий та дослідницький методи.

За місцем в навчальній діяльності:

- методи організації й здійснення навчальної діяльності, що поєднують словесні, наочні і практичні методи; репродуктивні й проблемно-пошукові; методи навчальної роботи під керівництвом викладача й методи самостійної роботи здобувачів вищої освіти;

- методи контролю й самоконтролю за навчальною діяльністю: методи усного, письмового контролю; індивідуального й фронтального, тематичного і систематичного контролю.

У процесі викладання навчальної дисципліни для активізації навчально-пізнавальної діяльності здобувачів вищої освіти передбачено застосування таких навчальних технологій:

- робота в малих групах дає змогу структурувати практично-семінарські заняття за формою і змістом, створює можливості для участі кожного здобувача вищої освіти в роботі за темою заняття, забезпечує формування особистісних якостей та досвіду соціального спілкування;

- семінари-дискусії передбачають обмін думками і поглядами учасників з приводу даної теми, а також розвивають мислення, допомагають формувати погляди і переконання, вміння формулювати думки й висловлювати їх, вчать оцінювати пропозиції інших людей, критично підходити до власних поглядів;

- мозкові атаки – метод розв'язання невідкладних завдань, сутність якого полягає в тому, щоб висловити як найбільшу кількість ідей за обмежений проміжок часу, обговорити і здійснити їх селекцію;

- кейс-метод – метод аналізу конкретних ситуацій, який дає змогу наблизити процес навчання до реальної практичної діяльності фахівців і передбачає розгляд виробничих, управлінських та інших ситуацій, складних конфліктних випадків, проблемних ситуацій, інцидентів у процесі вивчення навчального матеріалу;

- презентації – виступи перед аудиторією, що використовуються для подання певних досягнень, результатів роботи групи, звіту про виконання індивідуальних завдань, інструктажу, демонстрації.

Методи викладання навчальної дисципліни «Економікс:макроекономіка» сприяють вирішенню таких задач:

– у сфері навчання – засвоєння основ знань про сучасну економіку, принципи і закономірності її функціонування та розвиток, умінь економічної діяльності;

– у сфері самосвідомості – усвідомлення свого індивідуального економічного потенціалу, формування усвідомленої громадянської економічної поведінки;

– у сфері мотивації – розвиток інтересу до проблем економіки, постійної потреби в економічному знанні, прагнення у цивілізованому підприємництві, що має стати засобом соціального захисту, полегшити вирішення проблем зайнятості молоді, їхньої адаптації до ринку.

9. Форми контролю

Відповідно до «Положення про екзамени та заліки в Національному університеті біоресурсів і природокористування України», затвердженого Вченою радою НУБіП України 27 грудня 2019 р., протокол № 5 основними видами контролю знань здобувачів вищої освіти є поточний контроль, проміжна та підсумкова атестації.

Поточний контроль здійснюється під час проведення семінарських занять і має на меті перевірку рівня підготовленості здобувачів вищої освіти до виконання конкретної роботи.

Основне завдання поточного контролю – перевірка рівня підготовки студентів за визначеною темою. Основна мета поточного контролю – забезпечення зворотного зв'язку між викладачем та студентами, управління навчальною мотивацією студентів. Інформація, одержана при поточному контролі, використовується як викладачем – для коригування методів і засобів навчання, - так і студентами – для планування самостійної роботи.

Проміжна атестація проводиться після вивчення програмного матеріалу кожного змістового модуля. Навчальний матеріал дисципліни викладається упродовж двох семестрів, поділених на чотири модулі.

Проміжна атестація має визначити рівень знань здобувачів вищої освіти з програмного матеріалу змістового модуля (рейтингова оцінка із змістового модуля), отриманих під час усіх видів занять і самостійної роботи.

Форми та методи проведення проміжної атестації, засвоєння програмного матеріалу змістового модуля розробляються лектором дисципліни і затверджується відповідною кафедрою у вигляді тестування, письмової контрольної роботи, що можна оцінити чисельно, розрахунковою чи розрахунково-графічною роботи тощо.

Засвоєння здобувачем вищої освіти програмного матеріалу змістового модуля вважається успішним, якщо рейтингова оцінка його становить не менше, ніж 60 балів за 100- бальною шкалою.

Семестровий контроль з дисципліни «Економікс: макроекономіка» проводиться відповідно до навчального плану у вигляді заліку (перший семестр) та екзамену (другий семестр) в терміни, встановлені графіком навчального процесу та в обсязі навчального матеріалу, визначеного робочою програмою дисципліни згідно з "Положенням про екзамени та заліки в Національному університеті біоресурсів і природокористування України".

У НУБіП України використовується рейтингова форма контролю після закінчення логічно завершеної частини лекційних та практичних занять (модуля) з певної дисципліни. Її результати враховуються під час виставлення підсумкової оцінки.

Після проведення проміжних атестацій із змістових модулів і визначення їх рейтингових оцінок лектором дисципліни визначається рейтинг здобувача вищої освіти з навчальної роботи RHP (не більше 70 балів).

Для визначення рейтингу студента (слухача) із засвоєння дисципліни РДИС (до 100 балів) одержаний рейтинг з атестації (до 30 балів) додається до рейтингу студента (слухача) з навчальної роботи RHP (до 70 балів): $RДИС = RHP + RAT$.

Рейтинг здобувача вищої освіти з навчальної роботи округлюється до цілого числа.

10. Розподіл балів, які отримують студенти

Оцінювання знань студента відбувається за 100-бальною шкалою і переводиться в національні оцінки згідно з табл. 1 «Положення про екзамени та заліки в Національному університеті біоресурсів і природокористування України», затвердженого Вченою радою НУБіП України 27 грудня 2019 р., протокол № 5.

Рейтинг студента, бали	Оцінка національна за результати складання	
	екзаменів	заліків
90-100	Відмінно	Зараховано
74-89	Добре	
60-73	Задовільно	
0-59	Незадовільно	Не зараховано

11. Методичне забезпечення

1. Макроекономіка: Навчальний посібник. Гойчук О.І. Аврамчук Л.А. Болгарова Н.К. Гуца І.О та ін. Ніжин: ПП Лисенко М.М., 2012. – 560 с.

2. Макроекономіка в задачах, тестах, вправах: Навчальний посібник для самостійної роботи студентів вищих навчальних закладів IV рівня акредитації. Гойчук О.І. Болгарова Н.К. Гуца І.О. та ін. Ніжин: ПП Лисенко М.М., 2012. – 307 с.

3. Талавиря М.П. Лакішик О.В. Власенко Ю.Г. Гуца І.О. Макроекономіка: Практикум-тренінг для студентів економічних спеціальностей: Навчальний посібник. – Ніжин: ПП Лисенко М.М., 2009. – 191 с.

4. Талавиря М.П, Гуца І.О. Методичні вказівки з макроекономіки для студентів заочного відділення економічних спеціальностей. Методична розробка - К.: НАУ, 2003. – 38 с.

5. Paschenko O., Talavyria M., Gushcha I. Macroeconomics: Aggregate Theory and Policy. – Nizhn: Milanik, 2011. – 520 p.

6. Paschenko O, Talavyria M., Guscha I. Macroeconomics: Aggregate Theory and Policy. Nizhyn: Milanik, 2010 – 520 p.

7. Talavyria M., Guscha I. Macroeconomics: Train aid. Nizhyn: Milanik, 2009. – 83 p.

12. Рекомендована література

Основна

1. Аналітична економіка: макроекономіка і мікроекономіка : підручник : у 2 кн. /С.М. Панчишин, П.І. Островерх, І.В. Грабинська та ін.; за ред. С.М. Панчишина, П.І. Островерха. – 3-тє вид., виправл. та доп. – Л. : Апріорі, 2017. – Кн. 1: 567 с.

2. Макроекономіка: базовий електронний текст лекцій. [Електронний ресурс] / Укладачі: проф. Малий І.Й., проф. Радіонова І.Ф., доц. Куценко Т.Ф., доц. Федірко Н.В. та ін. – К.: КНЕУ, 2017 – 200 с. Режим доступу:

http://feu.kneu.edu.ua/ua/depts4/mdu/disciplines_of_bachelor_level_mdu/macroeconomics/

3. Малий І.Й. Макрорегулювання фінансового сектору : монографія / І.Й. Малий, Т.О. Королюк. – К.: КНЕУ, 2015. – 304 с.

4. Базилевич В.Д. Макроекономіка: підручник / В.Д. Базилевич, К.С. Базилевич, Л.О. Баластрик. – Київ: Знання, 2015.– 694с.

5. Макроекономіка: [навч. посіб. для студентів ВНЗ] / Резнік Н.П., Талавирия М.П., Пашенко О.В.; Київ. міжнар. ун-т. – Київ: КиМУ, 2015. – 553 с.

1. Макроекономіка. Методичні вказівки для підготовки фахівців ОС «Бакалавр» за спеціальностями 051 Економіка (Економіка підприємства), 051 Економіка (Економіка підприємства), 071 Облік і оподаткування (Облік і аудит), 072 Фінанси, банківська справа та страхування (Фінанси і кредит), 073 Менеджмент, 075 Маркетинг, 076 Підприємництво, торгівля та біржова діяльність // Гуца І.О.// – К.: НУБіП України, 2020, 97 с. (Рекомендовано Вченою радою факультету аграрного менеджменту НУБіП України протокол №2 від 23.10.2020 р.).

Допоміжна

1. Макроекономіка: підручник / За ред. В.Д. Базилевича. – К.: Знання, 2004. - 851 с.

2. Панчишин С. Макроекономіка: підручник / С. Панчишин. – К.: Либідь, 2001. – 614 с.

3. Савченко А.Г. Макроекономіка: підручник / А.Г. Савченко. – 2 вид., без змін. – К.: КНЕУ, 2007. – 448 с.

4. Економічна теорія: вступ, макроекономіка, мікроекономіка. Навч. посібник / За ред. З.Г. Ватаманюка та О.З. Ватаманюка. – Львів: «Інтелект-Захід», 2008. – 540 с.

5. Талавирия М.П. Макроекономіка: [Навчальний посібник] / Гойчук О.І., Талавирия М.П., Ожелевська Т.С. – Ніжин: Видавець ПП Лисенко М.М., 2011. – 560с.

6. Історія економіки та економічної думки: навч. посібник / За ред. С.В. Степаненка. – К.: КНЕУ, 2010. - 743 с.

7. Калініченко О.В. Макроекономіка. Практикум: Навч. посіб / О.В. Калініченко, О.Д. Плотник. – К.: Центр учбової літератури, 2010. – 656 с.

8. Макроекономіка: навч. посібник / за ред. В.П. Решетило. – Харків: ХНАМГ, 2013. – 295 с.

9. Сірко А.В. Економічна теорія. Політекономія: навч. посіб. / А.В. Сірко - К.: «Центр учбової літератури», 2014. – 416 с.

10. Небава І. Макроекономіка

https://web.posibnyky.vntu.edu.ua/fmib/14nebava_teoriya_makroekonomiki/1.htm

12. Інформаційні ресурси

1. <http://www.rada.gov.ua> – інформаційно-пошукова система законодавчих і нормативних документів України.

2. <http://www.niss.gov.ua> – сайт Національного Інституту стратегічних досліджень.

3. <http://www.europa.eu.int> – сайт ЄС

4. <http://www.cnn.com> – новини CNN.

5. <http://www.search.global.epnet.com> – електронний формат наукових журналів.

8. <http://www.isi.gov.ua> – матеріали ЄС і РЄ.